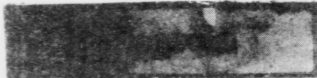

sosíalurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

bláa blaðið
útgávið av: Tórfinn Smith (ábyrgd)
rithöfundar: Págní Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller
prentaður: Ární Joensen
útgávudagur: p/f sosíalurin. Prent: p/f prísan 1981

Døpur tøl

SKÚLARNIR eru byrjaðir aftur. Børn í hóptali tyska heimanfrá hvønn morgun í skúla. Heimafur á middegi. Aftur í skúla eftir dagurda fyrri síðani at fara heim eftir seinrapartin eftir lokna skúlatíð. Nækur til gongu. Onnur á skúlu. Og henda ferðslan av skúlabørnum fer fram, samstundis sum fólk í bílum — ofta í skundi — fara til og frá arbeiði.

Í HESUM SAMBANDI hugsa vit um tryggleikaspurningin í hesi stóru ferðslu, serliga á teimum størru plássunum í landinum. Ikki lægdi, at óhapp henda og ofta álvarsleg. Tí í mongum ferum skulu børnini á veg í og úr skúla gjøgnum fleiri beinleiðis deyðsfellur.

Í SEINASTA blaði høvdu vit frágreiðing frá einum tíðindafundi. Á honum var m.a. upplýst, at seinastu 30 árin eru 95 fólk deyð av ferðsluvánlukum í Føroyum. Meira enn helmingurin er deyður seinastu 10 árin. Og somuleiðis er meira enn helmingurin undir 20 ár. Somuleiðis vísa hagtølini, at lut-

falsliga doyggja nógv óvard spælendi børn í ferðsluni. Hetta eru skelkandi tíðindi. Heldur henda gongd fram kunnu vit vænta, at myndin verður meir og meir døpur. Og hvat kann so gerast?

TIL DØMIS verða tey súkklandi — og tey eru mong — vist á gøturnar saman við teirri ovurhonds stóru bilferðslu. Eingir súkkuteigar sum vit kenna í øðrum londum. Slíkir eiga at verða gjørdir beinanvegin har tað er neyðugt. Annað, sum ivaleyst eisini kundi minka um syndarlugu hagtølini, ið landslæknin hevur gjørt er rætt og slætt at minka um ferðsluna. Millum annað við at strika døgurðatíman. Hetta hava vit meira enn ta einu ferðina umrøtt í hesum teigi, tí vit meta, at hesin døgurðatímin er meira til skaða enn gagn. Megintrøytin fyrri at hetta kann lata seg gera er, at skúlarnir og arbeiðsmarknaðurin og heimini verða samd um hetta, og taka tey neyðugu tiltøkini.

UM HETTA tó er einasta at gera skulu vit lata vera ósagt, men ikki kunnu vit sita og vera áskoðarar til henda syndarluga leik. Um einki verður gjørt verða hagtølini bert dapprari. Hetta mugu vit á einhvønn hátt royna at mótvirka.

Lygn, lygn, lygn...

Virskriftin er tikin burtúr oddagrein Dimmalættingar. Tað tæni nú ikki nekrum góðum endamáli upp í saman at koma við pástandum, soleiðis sum Dimmalætting er von við, uttan á nakran hátt at prógva sínar framferðir.

Í politikki er tað nú einaferð soleiðis, at tann, sum situr við stjórnarræðinum, er noyddur at hoyra fyrri tað sum hann hevur fyrigvið fólk — og má eisini duga sær at lurta eftir teimum atfinningum, sum sjálvsagt hoyra til í einum demokratiskum samfelag.

Tað er ikki okkum ókunnugt, heldur ikki fólk sum heild, at tann flokkur, sum Dimmalætting er láturverja fyrri, er fremstur at tvinga inn í samfelag okkara slík

fyrirbrigdi, sum óhugnaliga minna okkum um tað, ið nevnt verður diktatur.

Vit kunnu bert vísa á tað so nógv umrøddu grein 13 í samgonguskjalinum hjá landsstýrisflokkinum. Eftir tí kann hvør flokkur, sum fællir seg traðkaðan politiskt á tærnar, beinanvegin kann seta fót fyrri øllum víðari avgerðum. Eisini teimum sum lægtingið hevur samtykt.

Ja, vit megu tíverri siga, at hetta er ikki væingong lygna, fyrri at brúka sama málburð, sum Dimmalætting metir vera so hóskandi undir núverandi stýrislagi.

So einfalt er tað — og tað er eingin lygn.

Samgongan hevrur ikki lækkað — men bert hækkað seglini

Eingin ivi kann vera um, at føroyingar verða noyddir at lækka seglini á føroysku samfelagsskútni. Tað vil siga: at minka um nýtsluna í hesum samfelag.

Gomlu føroyingarnir kendu av royndum, at um øil segi stóðu fyrri og siglingin gjørdist ov hørð, so máttu seglini lækkað, um væl skuldi verða burtur úr, og fyrst varð toppseglið strikað.

Tað er alneyðugt at hava í huga hjá teimum, ið skulu styra føroysku samfelagsskútni, at tað fyrsta, ið skal takast er toppseglið.

Um nýtslan skal fáast niður, má takast oman av rokanum fyrst.

Nýtslan má fáast niður á ein hvønn hátt, annars verður alt sigt oman av føroysku samfelagsskútni.

Sitandi samgonga hevur bert vaksið um seglini, og tað verður neyvnan góður endi, fær henda sigling loyvi at halda frá.

Aimenna nýtslan er so nógv økt sum ongantíð áður. Tað er tí so nógv tyngri og dýrari at liva hjá vanligu fólkinum her á landi.

Samgongan, sum nú situr, setti sær fyrri, at hon skuldi minka um nýtsluna fyrri at uttanlandssekkuldin ikki skuldi vaksa.

Nú um dagarnar fingur tingmenn handað fylgiskjal til lögmannsræðuna, sum var bæði long og drúgv. Í hesum fylgiskjølum er nógv áhugavert at lesa.

Á síðu 11 B. sum tað kallast, stendur taiva uppsett, ið eitur ÚTFLUTNINGUR, INNFLUTNINGUR OG HANDILSJAVNI FØROYA. Ógvuliga hugaligt er at lesa um, hvussu munandi útflutningurin er vaksin hesa tíðina, sum sitandi samgonga hevur stýrt hesum samfelag.

Frá 1980 og til 1982 at enda, er útflutningurin øktur við út ímóti hálvtríðja-hundrað milliónum krónum. So sigast kann, at í so máta hevur henda samgongan havt viðvinda.

Men, sum í øllum øðrum húsarhaldum, er ógvuliga umráðandi at væl verður húsá — at ikki ov nógv verður keypt, sum ógvuliga freistandi er, tá ið nógv kemur inn. Men at tað verður soleiðis borið í bandi, at nakað verður lagt til síðis, tá ið væl vognast. Hetta var góður føroyskur liviháttur.

Minni umráðandi er tað tí at lesa um innflutningin, sum er øktur so nógv sum ongantíð áður í Føroya søgu.

Upplýst verður, at meðan vit í 1980 innfluttu fyrri umleið 1,2 milliarð kr., so vísa hesi tøl eina upphædd upp á 1,6 milliarð við árslok 1982. Tað vil siga: ein vøkstur uppá 400 milliónir kr. í innflutningi.

Nágreiniliga verður upplýst, hvussu stórt ið undirskotið hevur verið í handilsskapið hjá okkum føroyingum hesi trý seinastu árin. Tað vil siga: undirskot ámillum

politisk viðmerk- ing

inn- og útflutningin, tað sum menn kalla handilssjavnin.

Í 1980 var undirskotið á handilssjavninum

286 mill. kr.

1981 var hetta undirskot

323,2 mill. kr.

1982 var hetta undirskot

409,6 mill. kr.

Harafurat verður upplýst, at hagfrøðingarnir meta, at undirskotið á handilssjavninum fyrri 1983 verður ikki minni enn seinasta ár, og at uttanlandssekkuldin tá verður vaksin upp um tvær milliardir krónur. Vert er at minna á, at áðurnevndu undirskot eru umframt keyp og sølu av skipum.

Tað vísir seg sum landsins myndugleikar hava mist tamarhaldið á figgarviðurskiptunum í hesum samfelag. Okkara borgarligu stavnarnar hava ikki broytt ein stav í nakrari lóg, sum ber á tað borið at tálma nýtsluna, men júst tað øvugt.

Og neyvnan nakrantíð man ein so greiðu rennistokkur hava ligið undan landskassanum, sum nú ið borgarligu «spararar» sita við stýrið.

Álvaratos, var hetta borgarliga «Alternativ»???

Jørgen Thomsen

Hvussu nógv skal skattast av vinningi omanfyri 30.000 kr.

Í samband við tann nýggja kelduskattin, sum skal koma í 1984, havi eg forstaðið, at man kann tjena eina ávísu peningahædd — skilti eg rætt kr. 30.000 og 50.000 ávikavist stakur og eini hjún — sum ikki bleiv skattað.

Eg loyvi mær at spyrja Sosíalinn, hvussu hetta skal skiljast.

Sum vit hava sæð, verður kelduskattalógin framd í stigum. Tað, sum er samtykt, er kelduskattaskipanarlógin og skattastiggin. Tað, sum enn ikki er avgjørt, er samskipanin millum verandi og komandi skipan.

Eisini er samtykt á tingi, at um hjún vinna kr. 50.000 meir í skattaári-

num 1983 enn tey gjørdi í skattaárinum 1982 eru hesar skattafríar. Er talan um stök, er krónutalið kr. 30.000.

Her restar eisini ein samtykt, og er tað, hvussu nógvur skattur skal latast av upphæddini omanfyri nevndu 50.000 og 30.000 krónunum.

Áheitan til Sjónvarpsfelagið

Høvdu tit vilja gjørt so væl og endursent hessa frágreiðingina viðvíkjandi tí nýggju lógini um fótbólt, sum til dømis málmanni-

num, sum Egga Jensen greiddi frá. Eg haldi ikki, at Egga hevur sæð hessa sendingina ella lósdómarrátið í síni heild,

tað hevði verið gott, tí so kundu vit eisini lært tað.

J. Petersen